

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплаћити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ЧОВЕК КАО ЗЛОЧИНАЦ

од М. П. Јовановића.

(НАСТАВАК)

Многи од најбољих и најпоузданијих посматрача заиста и дошли су до са свим других резултата и закључака, различитих од школе италијанске и њених присталица. Тако *ten Kate* и *Pawlowski*¹⁾ кажу: »У опште, серија наших посматрања не потврђује, бар не са гледишта упоредно краниолошког, да су злочинци нека класа јако различна од других људи. Клинична истраживања као да су поузданија; изгледа нам вероватније, да је разлика између опасних класа и средњег човека осталог света у опште више у нарочитом стању њихове нервне системе и у мозгу њихову него у дименсијама лобања им.« *Анатомска посматрања*, вели *Neher*,²⁾ на злочинцима чињена, имају вредности по себи; ваља их наставити и даље, бележити, а не занимати се тиме до каквих ће закључака доцније довести. »По што можемо још сад тврдити, то је, да ми, на супрот мњењу које нам се потурује, не држимо да су лобања и други делови тела нешто патогномско у diagnosi криминалитета; на против, у својим предавањима увек смо уверавали и чињеницама доказивали, да степен интелигенције и вредност моралних својстава човекових не зависи од чињилаца, који би се налазили у одређивању кубатуре лобањине и тежине мозга. Такав је и суд *Manouvrier*-а.³⁾ »Ми, који смо испитали 80 лобања лица смрћу кажњених и хиљадама свакојаким лешева, можемо само недовољном искуству приписати мњење, које налази патолошке и абнормне карактере нарочито у редовима лобања мучких убица... Ту се узимљу у рачун и све мало важне промене. Но ако се хоће, може се наћи и читав низ лобања међ њима, које ничега немају од свих тих више или мање неправилних особина, приписиваних злочинцима смрћу кажњенима, те би, по томе, они морали пунити читаво гробље честитих људи... Свакојак на лобањама погубљених може да се нађе аномалија, које дају претпостављати, да је индивидуа умоболна била или да је могла патити од немања душевне равнотеже, али је извесно и то, да убицу не можемо уврстити у болесне само по тој услед прематурне синустозе деформованој лобањи, јер много људи имају истих аномалија, а опет су са свим здрави.« Исто тако и *v. Hölder*⁴⁾ вели: »Пре свега није могуће, вели он, из самих особина, којима се нешто удаљава од нормалне лобање, закључивати на душевне особитости. Доказа за то имамо доста... Не може се опростити заблуда, која би хтела сваког човека, на коме има тих знакова дегенерације или изрођавања, да узме за предестинираног злочинца, за човека злочину намењена од природе му, или да те знаке изнесе као доказ за кривицу против оптуженога, као што би хтеле неке велике присталице нове школе у Италији.« Тако мисли и *von Kirn*:⁵⁾

¹⁾ Revue d'Anthropologie 1881. I. c. 108.

²⁾ La question de la criminalité au congrès de médecine mentale à Anvers. Bruxelles, 1885. ct. 25.

³⁾ Les crânes des suppliciés. Archives de l'anthropol. criminelle 1886. № 2. ct. 130.

⁴⁾ Der Irrenfreund, I ct. 2.

⁵⁾ Caesar Lombroso's Verbrecher-Anthropologie. Kritisches Referat von Prof. Kirn. Blätter für Gefängniswissenschaft Bd. XXIV. Heft I ct. 16.

»Ма да је од великог интереса што се зна да ненормалности на лобањама злочинаца нису никако ретке, ипак су њихове појединости тако разнолике, тако неједнаке, да им се не може придати пресудна вредност; никакав закон, или бар сталност и једнакост, није се могла наћи у том одступању од норме.«
»До сада, вели *Мантегаца*,¹⁾ ни један краниолог, ма колико да је фини и искусан посматрач, није могао и не може по неким сталним и сигурним знацима да разликује лобању злочинца ни од лобање најплеменитијег мученика. Ко би данас тврдио да то може бити, отишао би за читаво столеће у назад, у доба када је френологија пипањем лобање давала дијагнозу и генија проналазила. И, на послетку, *Rüdinger*²⁾ каже: »Ако око тридесет злочиначких лобања с малим изузетком дају врло грубе форме, које казују како мождани капак тако и лице несиметрично, грубо и јако развијених костију, опет се мора признати, да се баш такви кројеви лобања, као у ових злочинаца, фактички налазе и у људи сасвим невиних кроза цео им живот. Две лобање из наше збирке казују, како се јако те злочиначке лобање могу разликовати величином, формом и тежином. Лобања *Ане Пикел*, која је убила свога мужа и имала 22 године, тешка је, груба и казивала би суровост, међу тим лобања злогласнога убице и разбојника *Гампа* врло је лака, порозна и не прави упечаток грубог градива.«

Наш аутор, за овим, поново изриче своје мњење, да се у деформитетима злочиначких лобања не налази ничег специфичног, и што је сада најважније, јер казује и узрок тих деформитета, он их налази са свим конформним, сагласним с многим погрешкама у организацији, махом и у највећој мери зависнима од социјалних прилика. Те погрешке у организацији и деформитети догађају се у нижим редовима друштва, из којих баш и излазе злочинци, и оне су тим чешће, што неповољније делају ови узроци, те социјалне прилике, и што лакше тиме постају наследне исте ненормалности. Доцније, на згодном месту у овим чланцима, ми ћемо опет свратити на ово, те фактима и бројем показати како су и које су ненормалности постале услед тих социјалних прилика.

И у психијатрији је покушавано да се формација лобање доведе у везу с поремећеношћу душевном, па се ни ту та веза није дала доказати. Не узимљући у обзир неке, и овде ретке, са свим екстремне облике деформитета, које заиста могу собом донети душевну поремећеност, испитивањем многих стручњака показало се, да нема лобање, која би лудима била специфична. Средњи, просечни капацитет лобање лудака, по тим посматрањима, знатно је већи него у душевно здравих, али тај већи капацитет лобање лудака према нормалној лобањи стоји у обрнутој размери у погледу мозга лудака. Наравно да је на лобањама умоболних нађено пуно мањих неправилности, али је ипак са свим још у питању да ли те аномалије стоје у каквој узрочној вези с психичким обољењем. *Krause* је у збирци завода за умоболне у Хилдесхајму од 300 лобања лудачких нашао 198 (140 мушких 58 женских) без икаквих ненормалности. Он, као и *Вирхов*, каже, да има врло неправилних лобања с потпуно нормалном делатношћу духа и с високом интелигенцијом, међу тим са друге стране незнатна одступања повед су психичком обољевању. Сваки поједини деформитет дименсија ло-

¹⁾ Rivisita penale, Bologna, 1886. ct. 214.

²⁾ Arch. für Anthropologie, I 1892. ct. VIII.

бањиних може се наћи и у душевно здравих. Sommer, на основи својих посматрања, тврди, да међу оним честим аномалијама на лобањама лудих нема ни једне која би била патогномска, која би дакле била општа свима лудачким лобањама. „Нема, вели он, специфично лудачке лобање, нема дакле лобањиног деформитета, за који би била неминовно везана поремећеност душевних функција. Не мора никако имати сваки умоболни абнормну лобању“. Најпосле, мерења лобање ни у психијатрији не обећавају много просто за то, што, као што се види и код лобање злочиначке, нема сигурнога поређења са здравим људством. Још пре четрдесет и више година, рекао је Seifert: тешкоћа је у том, што нема градива за поређење, нема у великом броју и на широкој основи вршених мерења умно здравих, а без тога не можемо знати ни да ли је абнорман крој лобање чешћи у лудака него у нелудака. Тако и Rieger вели: мора се гледати какве су у опште главе тога друштва или народа, из кога су умоболни, чије лобање посматрамо, и онда треба имати нормалне, на широкој, статистичкој основи добивене средње мере. У најновије време Verga, после врло опсежних испитивања, у самој Италији, оспорава да ће се психијатрија знатно што користити модерном краниологијом, јер по мерама лобање само се приближно може закључивати о величини и форми мозга а никако и о његовим локалним абнормитетима. Разуме се, да код са свим екстремно ситних или великих глава, као и у још неким таким деформитетима лобање, мерења имају праве, стварне вредности, али ту и без мерења знамо за сву аномалију. Често бива да је у најлепшој форми главе најограниченија моћ суђења, или баш и потпуно лудило, а обратно опет има чудних одступања у конформацији уза све атрибуте талента и генија.

Исте аномалије лобањине, које су посматране у злочинаца и умоболних, посматране су, даље, на главама и лобањама епилептичара.

Вреди поменути да су деформитети лобање и других делова запажени у проституткиња исти који и у злочинаца и умоболних. Cesare Andronico, уз остале неправилности, које је сам испитао, бележи средњу или просечну периферију лобање од 480—500 мм. „Беда, незнање и рђава организација, вели он, чине ова створења неподобним за озбиљна размишљања, а ти узроци делају силно за порок“. Врло су поучни подаци, које је на првом скупу руских психијатара 1887. год. саопштила Д-р Паулина Тарновска. Њена многа мерења казују, да су мере лобање у проституткиња мање него у радних сељанака, на против да су мере лица, доње велице, јагодице у њих веће него у другог женскиња. Њено је уверење, да ово иде у прилог томе, да су проституткиње махом болесна и неразвијена створења, која показују несумњиве знаке физичне дегенерације у полним функцијама а нарочито недостатак етичких представа.

Најпосле, да напоменемо и то, да није без указивања на извесне деформације лобање и у хабиџуелних пијаница.

И тако код разних категорија психички болесних и дегенерисаних људи у најразличнијем степену видимо исте аномалије у формацији лобање. Већ само то показује, да морфолошка особина лобањина ни за једно од тих стања нема патогномскога значаја. По ненормалности лобањиној неће се никад моћи знати да ли је неко умоболник, епилептичар, злочинац и т. д. По њој се може с правом највише само замишљати да може бити аномалија и у функцијама мозга или да може бити предиспозиције за то, али да и не мора у ствари бити поремећености у функцијама. Спољашња фигура лобање никако нам не даје слику онога што у мозгу бива. За то је слаба нада, да ће икад формација целокупне лобање и појединих јој делова — изузимајући, наравно, екстремне, монструозне случајеве — као какав сигуран знак имати неке системске вредности за интелектуално, а најмање још за морално достојанство човеково.

* * *

Мозак злочинаца у најновије време такође је, као и лобања, много проучаван, да би се на њему нашли знаци, којима би се показала особитост у формацији му. Наравно да те ненормалности у архитектури мозга не можемо употребити за живота дотичне личности, па по томе не можемо ни изрећи да у тој личности имамо пред собом злочинца, али факат да таквих ненормалности има у злочинаца имао би велике не само

научне вредности, него би неминовно био од огромног утицаја на наше досадање погледе о томе шта је злочинац, казна и т. д. Треба, дакле, видети, какве су резултате дала та испитивања и какав им се значај може придати.

На обмотачима мозга, на тврдој и мрежастој опони — *dura et pia mater* — у злочинаца, често се налазе неке промене, које, и ако нису нешто особито, заслужују пажње за то, што се често дешавају. Тако примећене су на 50% злочинаца хроничне промене у можданом опонама, атероматозна дегенерација судова у много јачој мери него што би то одговарало добу живота, нека обољења и други патолошки поремећаји. Мрежаста опона често се налази срасла с кором можданом а тврда опона с костима лобање. Таквих промена, и по тврђењу нашега аутора, има у великом броју у злогласних убица и злочинаца, али ипак оне нису, вели, узрок њихову злочиначком животу. Бер тврди да је имао прилике да загледа у мозак многих осуђеника, у којих није било баш никаквих важнијих промена на можданом опонама, а најбољи посматраоци у већини случајева све ове патолошке промене објаснили су поглавито утицајем прекомерног пића; коме су посматрана лица одата била. Појави запаљења можданих опона, већа одебљења као и срашћивање тих опона по посматрању стручњака, као што се зна, врло су чести, са свим обични знаци пијаница. А њих може бити и услед повреда падом, трауматским утицајима, као и услед специфичних и других општих болести (сифилис и др.) или утицајем конгестивних стања на мозак (мане срца), па може бити и услед интензивног мишљења. Свакојако те промене у можданом опонама могу и не бити у вези са злочиним.

(Наставиће се).

ДУШЕВНЕ ОСОБИНЕ У ЗЛОЧИНАЦА*)

По Dr. Havelock Ellis-у и др.

ЧИТАНО У „ПРАВНИЧКОМ ДРУШТВУ“ НА ВЕЛИКОЈ ШКОЛИ

(СВРШЕТАК)

Познато је, да се религиозно веровање и верски прописи, нарочито они католичке цркве, врло згодно слажу с назорима необразованих злочинаца, и врло се ретко дешава, да се какав на смрт осуђени злочинац противи утехама и опоменама свештениковим (у Рокети долази на више од 30 година једва један случај), него их још врло радо примају. Емотивна природа злочинчева с његовом несталношћу и наклоношћу ка сентименталноме, налази у вери баш оно, што јој треба. Један искусан, интелегентан француски свештеник рекао је једном Жолу-у, да он више воли да држи проповеди осуђеницима по другоме свету. Свештеник Payson Hammond нашао је, да су осуђеници врло приступачни обраћањима. Тако нпр. каже о осуђеницима у Цеферсон Чити-у у Сједињеним државама: „Понеки је био до суза дирнут, и мислим да је се велики број вратио вери.“ *Ловер* вели: „Девет десетина злочинаца у својим последњим часовима обраћају се вери. И ма колико велики био њихов злочин, свештеник, који им је на последњем путу био у помоћи, увек их је задржао у памети; можда их је после дуго година у жалости опет видео веселе и срећне.“

Ако злочинац није сујегерно побожан, онда је он обично туп или брутално равнодушан према вери. *Maxime du Camp* при походи тамнице у Назасу загледао је за време недељне Божје службе у 33 ћелије, да види дејство свете службе Божје на злочинца. Тројица читаху мису; један стајаше гологлав, гледајући у олтар; један клечаше; један беше отворио молитвеник, али можда читаше какву брошуру; још један беше зарио лице у своје руке и плакаше; 26 сеђаху радећи или читајући за својим столовима.

Интелегентних, а при том религиозних људи има врло ретко у тамници. Не сретамо више у нашим тамницама оне херојске злочиначке природе, као што их у старим драмама налазимо, који су о божанским стварима изрицали философски суд, а при том чинили печувене свирепости. Слободни

*) У прошлом, 28 бр. поткрале су се две крупније погрешке, које кваре смисао. На име, на стр. 212, у првом ступцу а 17 реду озго стоји ништи, а треба *штати*, и у истом ступцу 19 реду озго истој експерименте место *експерименте*.

мислиоци су врло ретки. Често је довољна каква незнатна околност, па да католичком злочинцу да повода да се обележи као протестант и обратно, а тако исто лако прелазе и од једне исповести ка другој; али од 28.351 злочинаца, саслушаних у три велика казнена завода, означили су се, као што саопштава свештеник *J. W. Horsley*, само 57 као „атеисте,“ број, који се још ограничава том околношћу, што се ту налазило много Кинеза и Мухамеданаца. Морамо приметити, да признање атеизма не лишава дотичне никакве користи или привилегије. *Horsley* је начинио забелешке о 12 ново-примљених осуђеника, који један за другим следећу, а означили се као атеисте или као „непринадлежни ни једној религији,“ па је при томе дошао до следећих интересантних резултата: № 1, беше лопов, прилично неуча индивидуа, који је за главни узрок своме неверовању навео, да су га родитељи „прекључали с религијом.“ № 2, пређашњи војник, велики пијанац, на питање: зашто се означао као атеист, рекао је, да је се назвао само „сулуд“; и заиста беше луцкаст. № 3, разбојник, казао је да цркву није походио зато, што међу Хришћанима има тако много лицемера; после неколико дана изјавио је да је атеист. № 4, варалица, велики лажливац и, према свима изгледима, душевно болестан. № 5, врло ограничен деветнајестогодишњи младић, који је побегао из војске; отац му је био „присталица *Brandlaugh*-ов.“ № 6, немачки Јеврејин, походио је хришћанске цркве, али пошто не беше Хришћанин, то не знађаше како да се назове. № 7, пићу наклоњени учитељ, који је окривљен, што је своју породицу напустио. Рекао је, да је се са тога махнуо да присуствује Божјој служби, што је увидео, да је његова религија тек само формална ствар. № 8, сујетан петнајестогодишњи дечак, који је насрнуо на своје чуваре и изјаснио се као атеиста да би мотивисао своју жеђ за осветом. № 9, млад човек, који је покрао свога господара; одгајен је верски, али када је приметио, да опозиција према јавној религији производи хуку буку, постао је проповедник слободне вере. № 10, страсна пијаница, проститутка, 150 пута осуђивана, која се увек, кад је била зле воље или пијана, називаше атеистињом. № 11, млад некар, који је узимао отров и под утицајем опијума називао се атеистом, али иначе уредно похађаше цркву. № 12, петнајестогодишња девојка, која је изјавила, да готово никад није ишла у цркву. Овде се може говорити дакле о правом атеизму само у 2 до 3, највише у 4 од 12 случајева атеизма.

7. *Лоповски језик*. Свако занимање, свака изоллирана гомила лица, па готово и свака породица има више или мање богату ризницу речи и реченица, које су непосвећенима неразумљиве. Такав дијалекат зове се у енглескоме језику „*slang*,“ француском „*argot*,“ немачком „*rotwelsch*,“ пољском „шварго“ српском „шатравачки говор“ итд. Најразвијенији и највише распрострањен дијалекат ове врсте јесте злочиначки говор, који је разумљив лоповима у целој земљи. Тако *Ломброзо* примећује, да се ломбардијски лопов може са свим лепо споразумети с калабријским, и да је париски арго разумљив и у Марсељу. Употреба злочиначког језика означава злочинце у поврату. „Кад неко „*argot*“ говори,“ вели, *Abbe Grozes*, „то је његово име унето већ у ред зликоваца.“

Код *Horsley*-а налази се интересантан став о злочиначком језику, који ћемо овде навести. „Склопљен из најразноврснијих састојака, по својој главној језгри сличан је циганскоме језику; при томе је јако измешан с оријенталним елементима, у којима се могу лако видети корени старог санскрита. Огромна већина ових речи неразумљива је обичном свету; међу тим по нека је прешла у народни говор. Даље се налазе остаци из језика наших тевтонских предака, тако, да је филолог др. *Latham* рекао, да су лондонски лопови чувари англо-саксонског говорног елемента. К томе долазе космополитски елементи из свију могућих језика. Од француског *bouilli* долази свакојако израз злочиначког језика „*bull*“ за порцију меса. *Per chat*“ за кућу, очевидно је од *Château*; „*stel*“ обичан израз за тамницу у *Goldbaths-Fields*-у присвојена је и скраћена реч од „*Bastille*,“ а злочинац за кога се каже у злочиначком језику да је у њој одсео „*does a tray*“ тј. три месеца, биће свакојако обележен с наслоном на француски (*trois*). Из талијанскога долазе речи: „*casa*“ за кућу „*filly* = *figilia*“ за кћер, „*pnny* = *donna* (жена) и „*omie* = *oumo*“ (човек). Из шпанског је „*op*,“ који су израз, као што је познато, усвојили и енглески Уверзитети за означање својих редовних чланова (*fellows*).

Израз „*durry-nacker*“ за торбичарку, чипкарку, долази из немачког од речи „*Dorf*“ и „*nachgehen*.“ Из шкотског је израз „*duds*“ за хаљине и из јеврејског „*shoful*“ за лажне новце. У немачком, талијанском, холандском лоповском језику опште распрострањен израз за професионалног злочинца, који је узамљен од јеврејске речи „*kockem*“ — паметан, налази се и у енглеском лоповском слангу у облику „*sosum*.“ Чисто енглески и са свим вештачком постања су два: „*rhyming slang*“ и „*back slang*,“ који означавају варијетете лоповског језика. У тако названом *rhyming slang*-у долази на место намереног израза други, реч која се с оном сликује; ова метода има преимућство, што непозвани слушаоци не могу од тога баш ништа разумети — што се у наше доба детектива и цивилних жандарма често жели. Друга врста овога вештачкога језика много је распрострањена међу торбарима, а постала је просто тиме, што се поједине речи више или мање исправно почев од десна на лево сричу и тако изговарају. Нарочита тешкоћа овога говора састоји се у хитрини, којом се при томе речи преокрећу. Тако је писац књиге *Jottings from Jail*, који је хтео да испита способност некога торбара у овом погледу, упитао истог за реч *Hypopotamus*, на што је одма добио одговор: „*Summatopopy*.“ *Davitt* овако описује тако названи лоповски-латински, међу спасним лоповима обични неразумљиви говор: „Његова главна особина је у томе, што се у вишесложним речима редови слогова преокрећу, а додавањем једног самогласника, L или R напред или назад, све једносложне речи постају двосложне. Практичном употребом ових простих правила за непосвећене постаје овај „*lingo*“ апсолутно неразумљив. За то један пример. Кад два лопова иду да краду, један од њих примети полицијскога чиновника и хоће да довикне своме другу: „бежи, видиш полицајца“ — то ће обичним лоповским језиком викнути: „*misle! dog teh copper*,“ из тога излази употребом горе поменутог правила: „*islema! ogda the opperca*.“ Врло сличне лукавштине налазе се у француском, талијанском, шпанском и индијском лоповском језику, и изгледа да су опште. Тако и у нашем шатравачком говору нпр. динар се каже киндар; дакле испрегурани слогови и к томе напред додато к. У француском постаје из *Makaroni* — *Lacaronimque*, од *vache* — *Lachevane*.

Лоповски говор је с гледишта психолошког врло интересантан; кроз њега гледамо у мисли и душевни живот његових изумевача и познавалаца, и оживотворава у себи тежње и нагоне злочинчеве. С правом је рекао *Виктор Иго*: „*C'est le verbe, devenu forçat*.“ Он је нарочито богат у метафорским изразима, у којима се ствари означају по појединим атрибутима, при чему све у опште бива понижено, по некад с циничким вицом. Право каже *Жоли*, да противно фантазији песниковој, која мртвоме даје душу, фантазија злочинчева претвара живо у мртво, човечје у животињско. Тако од лица постаје њушка (*mufle*), од уста кљун, од рамена крила (*aileron*), од тела лешина, а јести каже се: бацати што у своју лешину. Пријатељ се означава са „*roteau*,“ „*ne pas etre méchant*“ каже се бити будала.

У француском арго душа се карактеристично зове „*la fausse*,“ свест „*la muette*,“ стид „*la rouge*.“ У енглеском слангу нежно наговештеном речју „*fingersmith*“ означава се кесарош, или кад хоће да се нагласи казна тромесечног затвора, онда се каже „добија 13“ чистих кошуља,“ у сећању на чисте кошуље, које осуђенику сваке недеље следећу. Принудни рад добија частан надимак, они то кажу „служи се њеном величанству бесплатно.“ Док се дакле у овом језику вредност живота омаловава, они покушавају да уздигну оно што је заиста ниско. Као нарочито истакнуту карактеристику лоповског језика *Ломброзо* износи тенденцију, да се какав објект по својим с гледишта злочиначког најважнијим саставним деловима и особинама назива. Тако се адвокат зове „*le blanchisseur*“ или *imbiancatore* (прач); истражни судија је „*le curieux*“ или „*le père sondeur*“; проповед „*l'ennuyeuse*“ или „*tediosa*“; новчаник „*la santa*“; суд „*la juste*.“ „Гилотину,“ вели *Жоли*, „означавају без мржње и проклињања са много разних израза, у којима се огледа час резигнација, час фаталистичан хумор, који није на то управљен, да сами себе или друге теше и умирују. Самога целата зову „*juge de la paix*“; „*étrangler un perroquet*“ каже се попити чашу апсинта, израз који се односи како на зелену боју пића и осећање при гутању, тако и на друге особине. Проститутка се зове „*hôtel de besoin*“; слично томе у нашем шатравачком говору жена се зове — „треба.“

Бордељ је „la cloaque.“ У венецијанскоме лоповскоме говору обећање се зове „сенка;“ у Баварској се карте називају „тамнички пут.“

И наши лопови и кесароши дају имена некој ствари према њеним особинама; тако зову кокош — крекавица, месо — жваљетина, вино — резна, во — рикавац, кола — трескавица, тајни агенат — цивил итд.

Веома су чудновати многи синоними у злочиначком језику, пуни грубе, ироничне шале. Тако „Paradouze“ = Paradises (douze место dies); „crottoir“ = trottoir; „blanchir du foie“ = смерати превару (игра речи sa foi); „perdeau“ = педераст; „herbe sainte“ = апсинт; „être dans l’infanterie“ = бити трудна (од enfanter); „moulin à vent“ = задњица; „rare“ = чаша рума (Рим); „véronique“ = фењер (verre); „vert-de-gris“ = апсинт (игра речи vert и verre с алузијом на његова убилачка својства); „demoiselle du Pont-Neuf“ (хуприја преко које сви иду) је проститутка; „apaiser“ = убити; „boire dans la grand tasse“ = удавити се; нож је „langre“ (од Langres); проституткин удварач назива се енглеском речју fish (или и „poisson,“ „goujon,“ „baraillon,“ „maquereau“); проститутка се назива „morne,“ а „Banc de Terre-Nouve“ зове се део париског булевара између цркве Св. Магдалене и капије Saint-Denis.

Као код свију дијалеката дешава се и у злочиначком говору, да се при склапању нове речи узима у помоћ какав историјски догађај. Тако у Француској свргнути с престола каже се „juilletiser“ (јулиовати); сунце la grand jablo,“ по Jablockoff-u, који је први снабдео Париз с електричном светлошћу. Господин Миленковић нам прича говорећи о шатравачком говору,* како су наши кесароши по особеној именици сковали нову реченицу. „За време службе у београдској полицији,“ вели он, „чинио ми је више пута услуге неки Лаза кесарош. Достављао је често о спреми кесароша, лопова итд. Неко време то је ишло у тајности, али га другови најзад ухвате да он служи полицији. И стану га од себе гонити, тући, тако да му је и живот више пута био у опасности. Али одмах скују и реченицу: „икел-лазо“ — што значи: пази, чувај се, полиција на нас мотри.

Много се употребљују скраћене речи; Ломброзо наводи за то следеће примере: „tra“ = travail; „ces mess“ = ces messieurs (тј. полиција); „chand“ = marchand; „lubre“ = lugubre; „abs“ = absynthe; „avoir ses aff“ = avoir ses affaires; „mac“ = maqueresau (проституткин љубазник).

У сваком злочиначком говору налазе се многе стране речи, више или мање промењене и изврнуте. У немачком лоповском језику врло су честе јеврејске речи; у француском немачке и енглеске; у енглеском галијанске и речи циганског језика. „Старо-јеврејске или много више речи данашњег јеврејског језика сачињавају,“ вели Ломброзо, „половину холандског и четвртину немачког злочиначког језика; у последњем су сва назначења за разне врсте злочина (осим Band-Spieler“ за варалицу при игри с коцкама) јеврејског порекла, и у коме сам од 700 речи нашао 156 јеврејских.“ Значајно је, да у њему има и класичних и средњовековних архаизама. Г. Миленковић у своме мало час помињатоме чланку о шатравачком говору наводи многе српске речи, које су се увукле у немачки лоповски језик — ротвелли, као нпр. сакло (стакло), сиреуца (ципела), daschmanpices (душманин), drom (друм), gledalo (огледало) итд.

Врло је интересантно изнаћи из броја и разноврсности синонима за поједине речи оне ствари, које су за злочинца од највећег интереса. Тако су Conguet и Rignini нашли 17 речи за полицајце, 9 за содомистичке радње, 7 за крађу. У француском арго-у има 44 синонима за пијанство и 20 за пити; 8 за вино, свега 72; при томе само 19 речи за воду и 36 за новац.

Злочиначки језик, који у главном има ефемеран живот, показује очевидно тенденцију изумирања. Модерни, професионални злочинац потискује га, као што потискује и тетовирање.

Овим излагањем моралне неосетљивости код злочинаца, за тим њихове интелигенције, па онда сујете, нестајности и превртљивости, душевних покрета, религиозног осећања и, на послетку, њиховог говора — мислио сам да бар у неколико

представим слику злочиначкога душевног живота. Ако сам то успео, па ма слика и бледа испала, онда се надам да нисмо бескорисно провели време, које нам је протекло занимајући се овом темом.

Жив. А. Л.

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Суђење по грађанским споровима

а., Тужба.

Суду општине ивањичке

Као што се из под. % приложеног решења види, ја сам од стране начелника среза моравичког упућена на парницу противу државе српске, за скинуће пописа са мојих ствари и то једног двокрилног ормана, једног гвозденог кревета, једног астала, 6 столица, душека, јоргана и три јастука, све у вредности 82 динара по процени, које је среска власт узела у попис за наплату дужне порезе у 240 динара, коју дугује мој муж Илија Урошевић, абаџија овдашњи.

Услед тога подносим ову тужбу суду, којом тужим српску државу, с молбом, да је суд осуди, да се попис са ових мојих ствари скине и мени на слободно руковање предаду.

Да су ове ствари моја својина и да сам их ја као моју спрему при удаји за мога мужа донела, осведочиће ми сведоци: Милета Гајић, терзија и Петар Ристић, мех. овдашњи, а поред тога ја ћу се још и допуно заклети.

Тужбе основ: скинуће пописа.

Вредност тражбине 82 динара.

Доказ сведоци и допуњујућа заклетва.

24 јуна 1898 г.

Марија ж. Илије Урошевића.

Ивањича

Одобравам поступак моје жене

Илија Урошевић.

Бр. 856. Завести тужбу у деловодни протокол. Затим позвати парничне стране и сведоке ради извиђаја спора. За српску државу позвати државног правобраниоца.

24 јуна 1899 г.

Пресед. суда

Ивањича

б. Белешка.

Рађено у суду општине ивањичке 2 септембра 1899 год.

Белешка

по спору

Марије жене Илије Урошевића, абаџије оvd.

противу

Српске државе

Извиђали су

Судије

М. Станић

Ж. Стојковић

И. Симић

Бележио писар

Н. Алексић.

Због скинућа пописа са ствари у вредности 82 динара.

Доказ сведоци и допуњујућа заклетва.

На данашње рочиште, дошла је сама тужитељка. Ту су и сведоци.

Државни правобранилац није дошао, но се јавио актом, који је протоколисан код овога суда под Бр. 936, у коме наводи: да општински суд није надлежан за суђење овога спора, пошто су за спорове, па ма они колике вредности били, који се дижу противу државе, надлежни само првостепени судови. Тражи да се тужитељка одбије од тражења, пошто се ненадлежном суду обратила, и да плати држави 12 динара накнаде трошкова.

Тужитељка оста при тужби, наводећи да је овај суд надлежан за суђење, пошто вредност спора не прелази круг надлежности општ. судова. Тражи да јој држава накнади плаћену таксу у 540 динара и на име парничних трошкова 10 динара.

Судски разлози:

По изричном пропису § 27. тач. в. грађ. судског поступка, за све спорове, дигнуте противу српске државе, па ма њихова вредност била и оне вредности, која је предвиђена за надлежност општ. судова, надлежни су државни првостепени судови.

*) Тасин Дневник, св. V. стр. 86.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Према овој тужитељка је своју тужбу поднела ненадлежном суду и с тога јој се иста има као неумесна одбацити. Зато Суд општине ивањичке

Решава

Да се тужба тужитељке Марије одбади, као неумесна и ненадлежном суду поднесена.

Тужитељка да плати држави на име спорних трошкова 10 динара.

Саопштено решење тужитељки одмах, а државном правобраниоцу да се саопшти.

Од суда општине ивањичке, 2 септембра 1898 године у Ивањици Бр. 954.

Писар

Судија.

NB. Заведи белешку и решење у протокол суђења.

* * *

РАСПИСИ

Г. Министра Унутрашњих дела од 23 јуна ове год. ПН 14574.

Г. Министра Привреде од 25 јуна Бр. 8383.

Ово су најновији расписи, на које се упућују општ. судови, у своје делању, при шиљању акта првостепеним судовима, приликом жалби, изјављених на спорове и предмете, за које је надлежан првостепени суд за разматрање и решавање у последњем степену по § 20 грађ. суд. поступка.

Ми ћемо у првом од идућих бројева нашег листа донети ове расписе у читавој целини а сада ради тачности у радовима општ. суда доносимо ову напомену:

Када је противу каквог решења, пресуде или одлуке, за чије је разматрање надлежан прв. суд, изјављена жалба, онда ће општ. суд исту завести у деловодни протокол а за тим оценити њену благовременост. По томе, преписаће сву белешку са пресуђењем или решењем и овај препис као посве потпуно преписан и са потписима судских судија овериће овако:

Да је овај препис своје ориџиналу веран, суд општине Н. . . тврди.

№ она са жалбе.

Судија.

Датум година

Место

Писар

Овај и овако оверен препис приложиће се шиљућим се актима прв. суду уза спроводно писмо, које има гласити за пресуде овако:

Првостепеном суду окр.

По овој благовремено поднетој жалби која је протоколисана код овога суда № . . . , на пресуду овога суда од (дана, месеца, год.) № . . . , која је донета у спору противу због (означи основ пада), суд општине Н. учтиво шаље томе суду сва акта са жалбом под $\frac{1}{1}$, пресудом у овереном препису под $\frac{1}{2}$ и одвојеним мишљењем у овереном препису под $\frac{1}{3}$ као надлежном на разматрање и решење.

№ она са жалбе.

Судија.

Датум, месец, година

Место

Писар

За решење:

Првостепеном суду окр.

По овој благовремено поднетој жалби, која је протоколисана код овога суда под Н. . . . на решење овога суда Н. . . . по донетој забрани на захтев Н. Н. . . . на кретност његова дужника Н. Н., суд општине Н. учтиво шаље сва акта односећа се на забрану са жалбом под $\frac{1}{1}$ и својим решењем у овереном препису под $\frac{1}{2}$ томе суду као надлежном на разматрање и решење.

№ она са жалбе.

Судија.

Датум, месец, година.

Место

Писар

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

С РУСКОГ

18

— Све те појединости, које су сувише осетљиве, поштовани господине, нас се не тичу, сурово га пресече Иља Петровић, — ви морате дати одговор и обавезу, а што сте ви изволили тамо бити заљубљени и сва та трагична места, то се нас баш ништа не тиче.

— Ну већ, ти баш... немилостиво... промрмља Никодим Фомић, седајући за сто и такођер узевши да потписује. Њега је било чисто стид.

— Пишите, рече пословођа Раскољникову.

— Шта да пишем? запита овај некако нарочито сурово.

— Ја ћу вам продиктовати.

Раскољникову се учинило, да је пословођа постао према њему немарнији и почео се односити са више презрења после његове исповести, — но чудновата ствар, — њему је самоме у један мах постало све једно ма какво мишљење ко имао о њему, и ова се промена догодила некако тренутно, за један секунд. Да је он хтео мало да размисли, то, разуме се, зачудио би се томе, како је он могао тако да говори с њим пре неколико тренутака, и чак наметати своје осећаје? И откуда дођоше ти осећаји? Напротив, сад, кад би се у један пут соба напунила не полицајцима, већ његовим најбољим пријатељима, то и тада, чини се, он не би за њих имао ни једну једину реч, тако је у један пут опустело његово срце. Мрачно осећање, тешке и бескрајне самоће и отуђења у тренутку свесно је осетила његова душа. Нису, ни унижење његових срдачних излива пред Иљом Петровићем, нити унижење због поручника тријумфа над њим, преокренули тако уједаред његове осећаје. О, шта је њему сада стало до своје сопствене подлости, до свију тих амбиција, поручничка, Немица, наплата, канцеларија и т. д. и т. д.! Да су га чак осудили овога часа да се спали, и тада он не би ни мрдно, чак мучно да би пажљиво саслушао и пресуду. С њим се збивало нешто потпуно њему непознато, ново, изненадно и нешто што није било никада. Он то није разумевао, али је ипак јасно осећао свом силином осећања, како му је немогућно обраћати се више овим људима у кварту не само, као оно ту скоро, изливом осећања већ и ма чим било, па и када би му ту у место кварталних поручника била и рођена браћа и сестре, то и тада им се он савршено не би имао зашта обраћати, па чак ни у каквом случају живота; до овога тренутка он никада још није имао слична чудновата и ужасна осећања. И што је од свега најтеже — то је било више осећање, него сазнање, него схватање; непосредно осећање, најтеже осећање од свију осећања, која је он у своје животу преживео.

Пословођа му је почео диктовати обичан у овом случају исказ, то јест платити не могу, обећавам тада и тада (кад му драго), из вароши нећу отпутовати; имовину нећу ни продавати, ни поклањати и т. д.

— Та ви ни писати не можете, ви ни перо не можете у руци држати, примети пословођа, радознано загледајући Раскољникова. — Ви сте болесни?

— Јест... бучи ми глава... говорите даље!

— То је све; потпишите се.

Пословођа узе артију и саслушавао је друге.

Раскољников даде перо, али место тога, да устане и отиде, налакти се на сто, а рукама стиште главу. Као да су му ексер закуцавали у теме. У један пут му чудновата мисао дође: да устане одмах, да приђе Никодиму Фомићу и да му све јучерашње исприча, све до појединости, за тим да пође с њим заједно у свој стан и да му покаже све ствари, у углу, у руни. Позив те мисли био је толико јак, да је он већ устао с места, ради њеног извршења. — „Није ли боље о томе да промислим макар један тренутак?“ пронесе се у његовој глави. — Не, боље је и не мислећи само нека се скине терет с душе!“ Али у један пут застаде као укочан: Никодим Фомић говорио је ватрено Иљи Петровићу и до њега су долазиле речи:

— Друкчије не може бити, обојицу ће ослободити. Прво, све противуречи; расудите: зашто они вратара да зову, кад би то њихово дело било? Сами себе да оптерећују шта ли? Сигурно из лукавства? Не, то би било и сувише препредено! И, напослетку, студента Пестрјакова видели су код самих врата

од дворишта оба вратара и мештанка, баш тада, кад је он улазио; он је ишао с тројицом пријатеља и растао се с њима код самих врата и о кирајџијама је распитивао, још у присуству пријатеља. Ну, распитиваће такав о кирајџијама, ако је с таквом намером пошао. А Кох, то овај, пре него што је к старици пошао, доле код златара пола је сата седео и тачно у седам сати и три четврти пошао од њега к старици. Сад оцените...

— Али допустите, како је код њих изишла таква противност: сами уверавају, да су лупали и да су врата била затворена, а после три минута, кад су с вратарем дошли, нашло се, да су врата отворена?

— У томе и јесте ствар: убица је насигурно тамо седео и закључао се; и насигурно би га тамо застали, да Кох није учинио глупост, што је сам отишао по вратара. А он је баш у то време и успео да се спусти по степеницама и да се некако промакне поред њих. Кох се обема рукама крети: „Да сам ја тамо, вели, остао, он би излетео и мене би убио секиром“. Хоће руско благодарење за то да се служи, — хе-хе!

— А убицу нико није видео?

— Да где ћеш га ту спазити? Кућа — прави Нојев ковчег, примети пословођа, који је слушао са свога места.

— Ствар је јасна, ствар је јасна! ватрено понови Никодим Фомић.

— Не, ствар је врло нејасна, потврди Илија Петровић.

Раскољников узео свој шешир и пође к вратима, али до врата не дође...

Кад се он освестио, то је видео, да седи на столицу, да га с десне стране придржава некакав човек, да с леве — стоји други човек, са жутом чапмом, напуњена жутом водом, и да Никодим Фомић стоји пред њим и нетренимице га гледа; он устаде са столице.

— Шта је то, ви сте болесни? доста оштро запита Никодим Фомић.

— Они и кад су се потписивали, једва су перо у руци држали, примети пословођа, седајући на своје место и занимајући се актима.

— А јесте ли ви одавно болесни? повика Илија Петровић са свога места и такођер прегледајући акта.

Он, разуме се, такођер је посматрао болесника, кад је овај био у несвестици, али се одмах измакао, кад је дошао к себи.

— Од јуче... промрља Раскољников.

— А јуче јесте ли из куће излазили?

— Излазио сам.

— Болестан?

— Болестан.

— У колико сати?

— У осам сати у вече.

— А куда, слободан сам запитати?

— На улицу.

— Кратко и јасно.

Раскољников је одговарао оштро, непрекидано, сав блед, као крпа и не спуштајући своје црне, зажарене очи пред погледом Иље Петровића.

— Он једва на ногама стоји, а ти... примети Никодим Фомић.

— Не чи-ни ни-шта! некако особито рече Иља Петровић.

Никодим Фомић хтеде још нешто да дода, али, погледавши на пословођу, који га такођер нетренимице гледаше, заћута. У један мах су сви заћутали. Чудновато им је било свима.

— Ну, добро, заврши Иља Петровић, — ми вас не задржавамо.

Раскољников изиђе. Он је још могао да чује, како је по његовом изласку одмах настао жив разговор, у коме су се најјасније чула питања Никодима Фомића... На улици он је са свим дошао к себи.

„Претрес стана, претрес, одмах ће бити претрес!“ понављао је он у себи, журећи се да стигне кући. — „Разбојници! Сумњају!“ — Некадашњи страх опет га је свега обузео, од главе до пете.

(Наславиће се).

ТАЈНЕ ПАРИСКЕ ТАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ

П. Линденберг

За агенте тајне полиције узимају се људи из свих могућих кругова и сталежа, па ако се добро покажу, пењу се, са мањег, на све већи и већи положај; њихово се честољубље задовољава наградом у орденима, а и у готовом новцу; треба само да им се помене име у новинама, и они ће одмах бити у стању, да се по мало промуче, да проведу по који брижан час и да се ставе на узалудне пробе стрпљења.

Агенти иду увек у цивилу, а према задатку, који врше, облаче на се и одело радника, за тим познату „плаву блузу“ многих занатлија, костим носача, послужитеља, пољака, железничких чувара итд. Као знак за распознавање служи им једна карта од круте хартије, а уза се носе неприметно два ужета, која служе за везивање оних, које треба ухапсити; једно се зове „кабриолет“, и служи за везивање једне руке, а другачко је 25 сантиметара, а друго, „лиготе“, које је уједно и знатно дуже, служи, да веже обе руке уз тело. Као оружје служи им један револвер најновије конструкције, и они га употребљавају само у најопаснијим случајевима. Они не носе чак ни обичан штап, не би ли им само биле руке слободне и ослањају се највише на своје лукавство, неустрашивост и на тренутно обезоружање онога, кога хоће да притворе. Код последњег се нарочито дешава тренутак запрепаштења притвореника, он је као утучен, и тај тренутак треба полицајац да употреби, те да овога веже; пропусти ли ту прилику, онда, ако има посла с каквим опасним злочинцем, треба да се спреми на очајну борбу, јер сваком тренутку трајања запрепаштења слеђује страховит наступ, који иде често и до беснила. Често се предају ти, које треба ухапсити, када увиде да је узалудан сваки отпор и свако покушавање бежања. Тако пађе један тајни агент у Тијеријској башти једнога човека, који му се учини сумњив, те га поче пратити; овај то примети, те одмах ускочи у мимопролазећи трамвај у улици Риволи, али у трамвају ускочи и полицајац и седне баш према њему, да би га могао оштрије посматрати. После неколико минута, рече осумњичени агенту: „Молим вас, господине, не затварајте ме овде пред толиким светом.“ Кад је трамвај пролазио поред министарства полиције, изађе агент с овим и стрпа га у затвор, из кога је истога јутра и побегао.

На оригиналан начин затворио је један тајни агент једнога лопова. Шврљајући по улицама, сретне једнога веома снажнога младића, који је нудио на продају пролазницима сребрне сатове, по пет динара комад. Полицајцу се учини, да су то крађени сатови, али одмах увиде, да би му било залуду борити се с овим, јер је био бар три пут јачи од њега; он му приђе, погледа један сат, и показа се, као да је рад купити један или два комада, па га позва у оближњу кафану на чашу вина, не би ли тамо боље расмотрио сатове. Продавац прими позив, па кад су били већ при чаши вина, полицајац зграби неколико сатова и побеже. Продавац повиче: „Држите лопова!“ а и кафеџија направи ларму због неплаћеног вина. Полицајац узео правац бежању ка првом полицијском надлештву, где се задржа, окрете и зграби трговца за јаку, те га ухвати уз припомоћ неколиких полицијских чиновника, који су већ потрчали у ту кафану због те вике. Те су сатове прошле ноћи украли неколики лопови, међу којима је био и овај „трговац.“

Истински и прави тајни полицајац треба већ инстинктивно да зна, како и где треба да тражи траг. Неколико су шегова париске тајне полиције били у том погледу веома изврени, те се и данас причају читава чуда о њиховој оштроумности. Ево шта причају о Аларду: Кнегиња Праслин је убијена мачем у својој спаваћој соби и сви су трагови издавали то као убиство из пожуде за похаром; али Алард, када је постојао неколико тренутака на лицу места, мирно изјави: „Ово је злочинство извршио један од кнегињиних љубазника — он је хтео да заметне свој траг.“

То је заметање трагова веома смишљено код париских преступника и злочинаца, и то им у многим случајевима упали, те се добро осигурају пре но што буду ухапшени. Једнога дана, месеца марта, 1887 године убијена је са својом забављачицом и ове чететом Марија Регнел, позната у париском друштву под именом Регина де Монтил, у своје луксузног стану у улици Монглен. Истрагом је руководио Горон, доцније

веома слављени шеф тајне полиције; на лицу места нашао је једну кожно огрлицу, са именом „Гастон Гајслер,“ и пар маншета, обележен са „Г. Г.“, и примети да је то злочинац „препаровао“ и намерно оставио за собом. Случај је хтео, те је баш тога истога дана, када је учињено то дело, нестало из једнога малог парискога хотела северне жељезничке станице човек, по имену Гајслер; јавно је мњење било, да је нестали Гајслер убица, а тако су мислиле и многе Горонове колеге, те је овај — и противу своје воље — морао поћи тим трагом. У Марсељу је продао Регнеловкине драгоцености злочинац Прандини, и био је затворен, али ипак су сви тврдили да он има и једнога сакривца.

У оној соби, где је тај Гајслер становао, нашао је Горон један празан сандук, једну крагну за кошуљу са жигом једне берлинске фабрике рубља, један Бреславски социјалистички позив на изборе, с налогом, да се бира Крекер, и две кошуље са знаком Г. Г. С тим стварима оде Горон на пут, и то право у Берлин; фабриканта је рубља брзо нашао, али од куда овај може знати, коме је продао сваку крагну. За тим му Горон изнесе обе кошуље, о којима је фабрикант рекао своје мишљење, да их он није правио, а да према фасону изгледа, да у опште у Берлину нису прављене. Горон је добио исти одговор у свима радњама с вешом. „Па је ли могућно, да су те кошуље прављене у Бреслави?“ запита он најпосле. — „Наравно, али исто је тако могућно, да воде порекло из које друге мале немачке провинцијске вароши.“ Онај позив на изборе био је из Бреславе, те Горон оде тамо, и, шетајући се по вароши, виде у излогу једне радње са путничком робом потпуно исти сандук, какав је оставио за собом онај Гајслер у Паризу, и који је носио собом тај полицајац. Продавац сандука рече, да је он тај сандук продао из своје радње, и, с помоћу датума на оном позиву, пође им за руком, те нађоше име купца — некога Георга Гутентага. Горон се обавести о свима, који су у Бреслави носили име Гутентага; питао је, немају ли каквога сродника у Паризу, и најпосле нађе траг оное, кога је тражио. Један је млад трговац, Георг Гутентаг, пао у велику оскудицу у Паризу, уписао се у ономе оделу као Гајслер, и, лишен свију средстава за живот, скочи у Сену, не би ли одузео себи живот; од тога су га спасли, и као бескућника стрпали у затвор, од куда је отишао својим старим родитељима у Бреславу. Гороново је убеђење било потпуно основано, и Прандини је погубљен, као једини кривац по тој ствари.

Код једног другог крвавог злочинства усудио се учинилац да каже и своје име. Он је био одведен пред Горона, и овај га пажљиво посматраше. „Хоћете ли ми рећи, како вам је име?“ Нема одговора. „О, та ја ћу то још данас сазнати.“ Подсмешљив осмејак указа се на лицу притвореника. У том Горон скочи и откиде са притвореникова иберциера једно дугме, и триумфујући погледа на унутрашњу страну дугмета, где је било утиснуто име кројача: „Тако, драги пријатељу, сад ћемо брзо сазнати, ко сте ви; а ви можете и даље ћутати“.*) Али притвореник је нашао за боље, да одмах каже своје име.

Горон је специјално мрзео кесароше, јер му је на кратко време, пре но што је ступио у полицијску службу, дигао из џепа некакав кесарош његов драгоцени златни џепни сат; то му се десило у Комори, баш кад је говорио један посланик о цивилном браку. Горон никада није пропустио, да запита свакога кесароша, да није случајно те и те године слушао какав говор о цивилном браку у Комори; многи су се чудили томе реткоме испитивању, али овај лукави криминалиста не доби натраг свога сата. —

(Наставиће се).

КО ЈЕ И ОТКУДА ЈЕ?

Још 19 августа пр. године, у селу Бистрици ср. млавског, нађено је једно болесно лице где лута. Начелник тога среза, упутио га је под 24 истим месецом у пожаревачку окр.

*) За боље разумевање тога додајемо, да у Француској сваки ималац дућана тачно бележи свако продато парче, па чак и хлебари, месари и други трговци.

болницу где се и сада налази. То лице на толика питања само је одговорило да се зове Драга — Драгутин Милана Милановића из Витанаца, и даље ништа није знало да каже. — Начелство окр. пожаревачког актом од 1 ов. м. Бр. 10493 моли све полиц. власти у земљи да у својој подручју потраже и пронађу фамилију, па о проналаску га извести, како би се даље могло учинити шта треба. Може се доставити и Управи града Београда с позивом на Бр. 17238.

ПОТЕРА.

Оглашен за хајдука. Светозар Атанацковић из Кампјева, среза рамског, решењем начелства окр. пожаревачког Бр. 11557, а на основу чл. 3 зак. о хватању и уништавању хајдука, оглашен је за хајдука. Према овоме, Светозар је ван заштите земаљских закона и свакоме је слободно убити га.

Милан Живковић, звани „Марковчанин,“ кесарош, који је због крађе био у притвору код смедеревског првостепеног

суда, 10 овог месеца улучио је прилику и побегао из затвора. Њему је 20 година, омаленог раста, дежмекаст, ћосав; у оделу је сукненом. Смедеревски првостепени суд актом својим од 11 овог месеца Бр. 16119, моли све полицијске власти у земљи да га у својој кругу живо потраже, па нађеног стражарно спроведе до тичном суду, или преко начелства окр. подунавског, или преко Управе града Београда с позивом на акт Управе вд 14 ов. м. Бр. 17423.

Ми смо већ једном изнели слику овога кесароша (у 20 броју од ове год. на стр. 160) и скренули смо пажњу полицијским властима и вапашким комесарима. Сад, ради олакшице у хватању понова је износимо... Нарочито треба да обрате пажњу вапашки комесари, а највише пак они ће бити о Св. Илији, као: у В. Градишту, Јагодини, Ваљеву, Рачи, Трстенику итд. Ако се пре не ухвати, он ће сигурно у једно од ових места доћи да врши своје операције.

Као што смо и у 20 броју, при описивању његове личности казали, он се дружи са Јоцом Сакошанином и Миланом „Дугачким“ познатим кесарошима, за то треба и на ове обратити пажњу, јер ће се поред њих лакше моћи и он пронаћи.

На случај непроналаска треба о томе (што би значило да је ван земље отишао), такође известити смедеревски првостепени суд.

Сима Ђуришић, звани „кланик“ скитница и коцкар из Ужица, оптужен је за извршену опасну крађу у срезу трнавском. Он је стаса средњег, има му 40—45 година у лицу је смеђ, глават, просед, брије се. На себи од одела има чакшире и гуњ од селачког сигавог сукна, на глави округлу шубару, а неки пут шајкачу, коју у резерви носи у недрима, на ногама чарапе и опанке. На једној руди мали прст му је скучен, на десној руди испод шаке има један траг од чира у виду печата великог колико динар, а са противне стране исте руке 2—3 ожиљка. Начелник среза трнавског моли све полицијске власти да га у кругу својој живо потраже и њему стражарно спроведу с позивом на Бр. 6588. Исти се може спровести и Управи града Београда.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЉА.

1 2 3 4 5 6

1. **Ђира — Ђирило — Ђирко — Д. Стојановић**, родом из Ужица, има му 38 година, висок, плав, очију граорастих, нос а обична покучена, средњих бркова; говори брзо и крупно; носи се као и на слици, али често мења и цивилно одело.

2. **Иван Ђорђевић** звани **Иванчић**, родом из Татинаца, села више Ужица, има му 35 година, омален, у опште црномањаст. По занату је обућар.

3. **Љубомир — Љуба — Вукомановић**, родом из Капраца, ср. љубићског, има му 24 године, добро развијен, смеђ, бркова плавих малих, очију зелених.

4. **Живојин Јовановић**, родом из Крагујевца, има му 23 год., омален, плав, бркова малих жутих, браде ретке, очију жућкастих, оштра погледа, сувоњав, по занату је месар.

5. **Милутин Милошевић**, звани **Ђора**, родом из Крагујевца, 24 године, омален, косе и обрва црних, очију зелених, бркова малих правих, између обрва има белег од посекотине. По занату обућар.

6. **Живојин Ђорђевић**, звани **Ђица**, родом из Крушевца, има му 40 година, омален, црномањаст, проседе косе, обрва великих, очију граорастих, нос а великог, пљоснатог, бркова смеђих, великих; заната другог нема, јер је од малена кесарош.

Сва шесторица кесароши су и иду од вашара на вашар; осуђивани су иступно небројено пута а неки од њих и судски због крађа.

Општина лазаревачка актом Бр. 1582 послала нам је ову слику, да је у нашем листу изнесемо, и ми је приказујемо таман у згодно време, кад су вашари у јеку, те да вашарски комесари поред досада изнетих имају у виду и ову шесторицу, без којих није ни један вашар у земљи.

Од како је „Полицијски Гласник“ отпочео излазити, ни један од њих није ударао на Београд. То су чинили из простог разлога: да не би овде били похватани, сликани и у листу изнети. А већ колико изнете слике сметају њиховом „раду“, познато је из небројено до сада објављених примера.

Што су сада и ова шесторица приказани, заслуга припада г. Миловану Дамњановићу, председнику општине Лазаревачке и народном посланику за срез колубарски, који је све употребио те их је на овогодишњем петчанском вашару похватио и сликао. Тиме је обезбедио од похаре трговце и сељане, који су вашар посетили, и дао је могућности, да се на лакши начин и по другим местима то постигне.

Желети је, да се и у осталим местима органи општинских власти угледају на г. Дамњановића.

Т Р А Ж И С Е.

Никола Цакe Николића, из Теговишта, ср. пољаничког, регрутован је за сталан кадар, али да би избегао војну обвезу отишао је некуд из свог места. Њему је 25 год., стаса средњег, косе и бркова плавих, очију жутих; у горњој вилицы нема зуба. Начелство округа врањског, актом Бр. 10.056, моли све полицијске власти, да Николу пронађу и њему стражарно упуте. Исти се може спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 17242.

Јанка Радовановића и **Косту Величковића**, бив. служитеље среза ужичког тражи начелство округа ужичког актом Бр. 7632. Пронађене треба стражарно спровести поменутом начелству, или Управи гр. Београда с позивом на Бр. 17111.

Живка Мошића, келнера родом из Градишта, тражи начелство округа подунавског актом Бр. 10868. Он има 20 год., средњег је раста, црномањаст је. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начел. или Упр. гр. Беогр. на Бр. 17046.

Милован Радовановић и **Миљко Животић** из М. Пожаревца, решењем преког суда за град Београд и округ подунавски од 13 јула тек. год. Бр. 39., стављени су под преки суд и у притвор за дело паљевине. Па како се према извешћу општине Мало Пожаревачке од 14-4-99 г. Бр. 505., оптужени Милован Радовановић није могао пронаћи, пошто је из исте незнано где отишао, то преки суд за град Београд и округ подунавски на основу § 314. гр. суд. пост. актом од 13 ов. м. Бр. 39, позива Милована, родом из М. Пожаревца, да му на дан двадесет седмог (27) јула т. год. предстане ради суђења, иначе ће суд и без његовог присуства пресуду изрећи у присуству његовог браниоца.

УХВАЋЕН

Никола — Марко Вучковић, који је јуна мес. прошле године побегао из притвора Управе гр. Београда, у коме је био због 11 опасних крађа, ухваћен је 9 тек. мес. у Београду. Сliku овог посве опасног крадљивца донећемо у једном од идућих бројева са његовом, у сваком погледу занимљивом биографијом.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА